

El suposat segrest de Marlene Dietrich

Personatges

JOSEP BALLESTER

El misteri de Berlín
Jordi Mata
Bromera/Columna, 1997

FA una mica més d'un any, en aquestes mateixes pàgines de *Posdata* comentàvem l'obra narrativa de Jordi Mata, entre altres coses apuntàvem que quan aquest jove escriptor l'any 1990 irrompé dins del panorama de la narrativa catalana amb la novel·la *L'espòs infernal* mai no ens haguéssim imaginat que a la volta de cinc anys aquest novel·lista tingués una obra tan sòlida, contundent i tan lluny d'allò que hom sol qualificar d'obra literària que promet. A més a més, aleshores dèiem que teníem novel·lista per a una bona temporada amb productes ben fets i apassionants en el captivador i, per què no dir-ho també, sofrit art de llegir. Ara el flamant Premi Sant Jordi del 1996 amb *El misteri de Berlín* ens ho demostra de totes totes.

A partir del que se'ns presenta com una traducció d'un manuscrit rus, l'autor explica la història d'una operació ideada per Joseph Goebbels, ministre de propaganda del III Reich, que té per objectiu segrestar Marlene Dietrich, aleshores exiliada a Hollywood, per dur-la a Alemanya i obligar-la a ser el símbol del cinema nazi. El motiu és evident, prestigiar el règim amb l'ús d'una figura mundialment coneguda, alhora que es recupera part d'un patrimoni cultural perdut amb la fugida d'eminentes intel·lectuals alemanys. Accidentalment, un pobre actor irlandès, un poc tarambana, bon aficionat a la beguda i que sempre ha fet d'extra, es veu involucrat enmig de l'afer

just quan el segrest és a punt de produir-se.

La novel·la, molt ben documentada, com ja passava amb *El comprador*, tanmateix gens banal i amb una dosificació ben mesurada per no empalagar el lector. La història es mou entre dos grans eixos; d'una banda, els constants intents del poder de controlar i manipular les manifestacions artístiques, sobretot aquelles que tenen més èxit (ens pot recordar el conflicte artista-societat que tan excel·lentment va plasmar Thomas Mann), i, de l'altra banda, el contrast entre la fama i l'anonimat, l'èxit i la frustració, en aquest cas personificat en Marlene Dietrich i Preston Sheridan —l'extra—. També apareix el tema de l'actor i la seua màscara, l'ésser humà i el seu pol·liedrisme que des d'altres perspectives s'havia tractat en alguna de les novel·les anteriors.

El misteri de Berlín ens proposa, amb una dosificació dels factors estructurals de la trama i del misteri, la ironia i l'humor com una bona arma contra el poder més envilit, amb uns diàlegs àgils i un ritme trepidant, la construcció del gran bagatge dels personatges tant històrics com de ficció realment aconseguits (Goebbels, l'espia Mady Soyca, J. P. Kennedy, Heminway, Hitchcock, la mítica Lola-Lola, Josef von Sternberg o la presència de personatges de la nostra realitat política més propera amagats darrere d'un pseudònim ben peculiar), i tot sense oblidar l'entreteniment. Tots els bons ingredients d'un excel·lent àpat, ben cuinat i ben amanit. Bon profit tingueu, amics lectors.